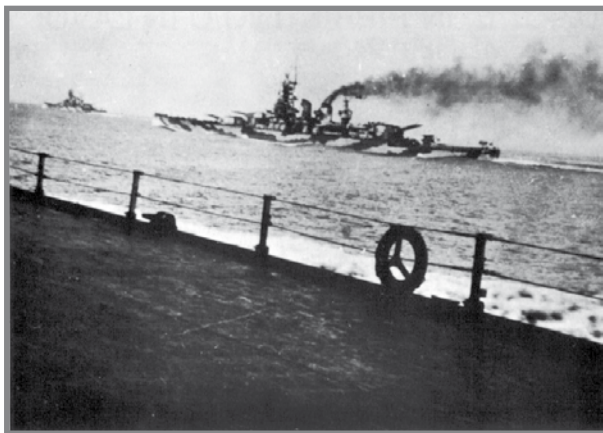

Meta ċediet l-Italja u l-flotta taljana ġiet internata f'Malta Settembru 1943

Kitba ta' Charles Debono

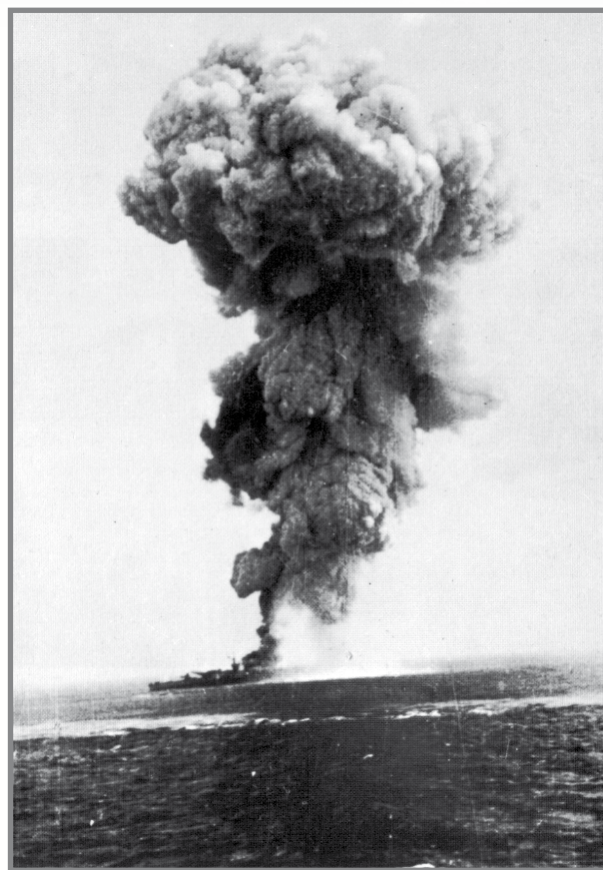
Wara li l-forzi tal-Assi fit-Tuneżija ċedew, il-pass li jmiss kien il-bidu tal-liberazzjoni tal-Ewropa okkupata mill-Ġermanja Nazista u l-Italja Faxxista. Bir-rebħiet tal-Alleati fil-Battalja ta' El Alamein fl-Eġittu u l-Battalja ta' Stalingrad f'Ottubru/Novembru 1942 u Frar 1943 rispettivament, l-andament tal-gwerra ma baqax l-istess. Minn dan l-istadju 'l quddiem l-Alleati bdew ireġġgħu lill-Assi lura. Bl-ossessjoni ta' Adolf Hitler li l-forzi tal-Assi għandhom jirreżistu akkost ta' kollox, wassal biex eluf kbar ta' truppi tal-għadu spickaw prigionieri tal-gwerra.

Ritratt tal-battleships Roma u Italia (ex Littorio) meħud minn fuq il-Vittorio Veneto fid-9 ta' Settembru 1943. (Sors: Ufficio Storico della Marina).

Il-battleship Roma wara li ntlaqat, fi triqta lejn Malta. (Sors: Heritage Malta – Mużew Nazzjonali tal-Gwerra)

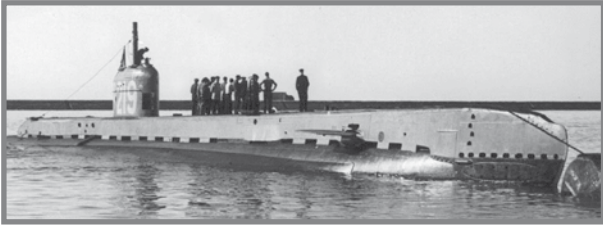
Il-battleship Roma jisplodi wara li ntlaqat b'bomba telekomandata Fritz X. (Sors: Ufficio Storico della Marina).

Il-pass li jmiss kien li jibdeu l-invażjoni tal-Ewropa Fortizza (Kif kienet tisseejaħ il-ħakma Nazista/Faxxista tal-Ewropa). Il-Kmandanti Alleati ddeċidew li jinvalu Sqallija. Biex ifixxlu lill-Assi bdiet tigris l-aħbar li l-Alleati se jinvalu l-Greċja.

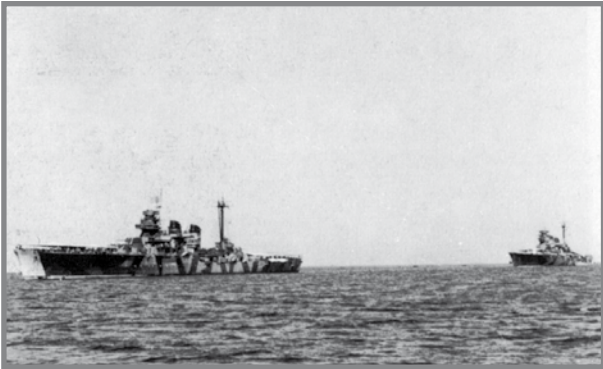
Dan seħħ wara li l-Inglizi nedew Operazzjoni *Mincemeat* f'April 1943, li kienet tikkonsisti minn katavru bl-uniformi ta' Uffiċjal tar-Royal Marines jintefa' minn sottomarin Ingliz HMS Seraph, f'ibħra territorjali Spanjola.

Dan il-katavru kellu fuqu dokumenti u mapep li juru li l-vera invażjoni tal-Alleati kienet ser issir fil-

Greċja. Wara din l-evidenza 'falza' l-Assi saħħew d-difiża tal-Greċja u Sardinja.

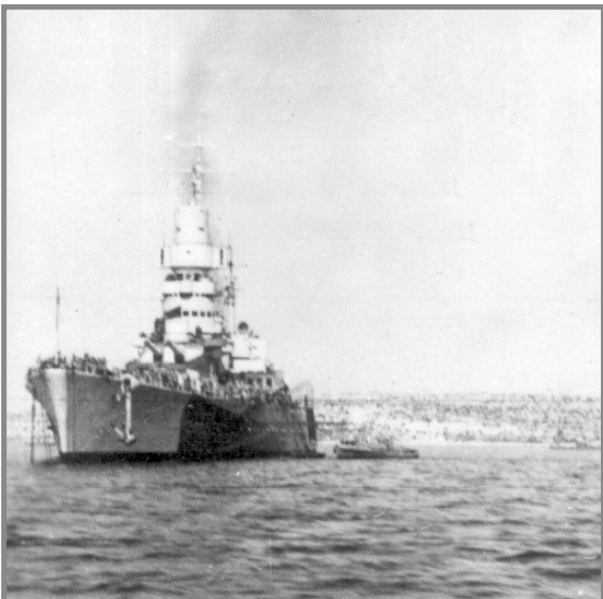
Is-sottomarin Inġliż HMS Seraph.

Il-cruisers Duca degli Abruzzi (xellug) u l-Garibaldi fil-Bajja ta' San Pawl il-Baħar. (Sors: Ufficio Storico della Marina).

Il-cruiser Luigi Cadorna ankrat f'San Pawl il-Baħar fit-12 ta' Settembru 1943. (Sors: Ufficio Storico della Marina).

Id-destroyer Orione f'San Pawl il-Baħar. (Sors: Ufficio Storico della Marina).

L-invażjoni Alleata ta' Sqallija bdiet fl-10 ta' Lulju 1943. L-Alleati ħasbu li se jsibu rezistenza qawwija mill-forzi tal-Assi, fejn dawn tal-aħħar ċedew fis-17 ta' Awwissu 1943. Fl-istess waqt l-Assi rnexxielhom jevakwaw eluf kbar ta' truppi. Waqt l-invażjoni ltaqa' l-Gran Kunsill tal-Faxxiżmu fl-24 ta' Lulju 1943, fejn id-dittatur Taljan Benito Mussolini ġie sfiducjat, u l-għada ġie arrestat u fl-aħħar maqful f'*Campo Imperatore*. Ir-Re Vittorio Emanuele III ħatar lill-General Pietro Badoglio, biex imexxi gvern ġdid, li mmedjatament beda taħditiet mall-Alleati biex l-Italja ċcedi

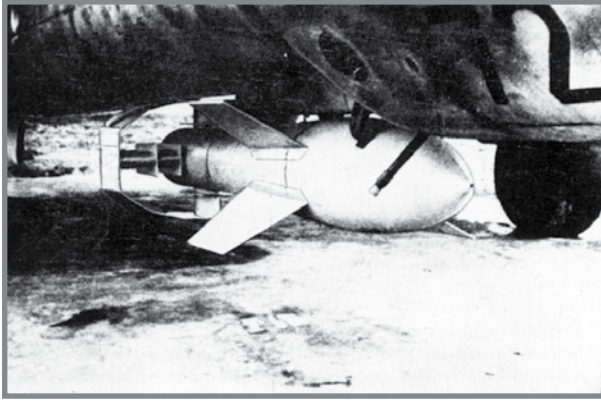
Wara diversi taħdidiet, intlaħaq ftehim, u ġie ffirmat l-armistizju. Dan l-armistizju ġie ffirmat f'Cassibile, Sqallija fit-3 ta' Settembru 1943, fejn Walter Bedell Smith iffirma f'isem l-Alleati mentri Giuseppe Castellano iffirma f'isem l-Italja. L-armistizju kien approvat mir-Re tal-Italja Vittorio Emanuele III u l-Prim Ministru Taljan Pietro Badoglio. Dan il-ftehim kien jgħid li l-Italja kellha ċcedi f'idejn l-Alleati. L-Armistizju ġie mxandar fit-8 ta' Settembru 1943.

L-Alleati riedu li l-Italja tikkopera fl-armistizju u mill-ewwel ordnaw li l-flotta navali Taljana titlaq mill-portijiet tagħha u ssalpa lejn Malta. L-għada, 9 ta' Settembru, l-Alleati nvadew l-Italja. Fl-istess ġurnata, tliet *battleships*, sitt *cruisers* u disa' *destroyers* telqu minn La Spezia fi triqithom lejn Malta. Għal ħabta tat-3.00pm, waqt li l-flotta kienet viċin Sqallija, ġiet attakkata minn ajruplani tal-attakk Germaniżi tat-tip Dornier Do217, li kienu armati b'bombi telekomandati tat-tip PC 1400 FX. Għall-ewwel it-Taljani ma rrealizzawx l-intenzjoni tal-Ġermaniżi, però meta l-Ġermaniżi waddbu diversi bombi, l-Ammirall Taljan Carlo Bergamini abbord il-*battleship Roma*, ordna biex l-flotta tiġi difenduta.

Żewġ battleships Taljani ankrati fil-Bajja ta' San Pawl il-Baħar. (Sors: Heritage Malta – Mużew Nazzjonali tal-Gwerra)

Gara, iżda, li l-ordni ngħatat tard wisq għax għal ħabta tal-3.45pm, il-*battleship Roma* ntlaqtet fuq in-naħa tal-lemin u ħames minuti wara, bomba oħra splodiet fil-maħzen tal-balal. Il-*battleship* beda

Ajruplan tat-tip Dornier Do217 mgħobbi b'bomba
telekomandata Fritz X.

Żewġ battleships u bastiment ieħor Taljani.
(Sors: Heritage Malta – Mużew Nazzjonali tal-Gwerra)

jegħreq u żewġ ammiralli, sitta u tmenin uffiċjal u 1,264 baħri tilfu hajjithom. *Battleship* ieħor, l-Italja, intlaqat, però ma għeriqx. Meta l-flotta Taljana qorbot lejn Malta, ltaqgħet ma' dik Ingliża, fejn giet eskortata minn HMS *Warspite*, HMS *Valiant* u l- 8th *Destroyer Flotilla*. L-ewwel tliet vapuri waslu fl-10 ta' Settembru, segwiti minn tnaħ-il bastiment fil-ġurnata ta' wara, li kienu jikkonsistu minn erba'

battleships, sitt *cruisers* u sitt *destroyers*, fejn ankrav fil-Bajja ta' San Pawl il-Baħar, il-Bajja ta' Marsaxlokk u 'l barra mill-Port il-Kbir.

Sal-aħħar ta' Settembru kienu waslu f'Malta sitta u sebghin bastiment navali Taljan. Fil-bidu ta' Ottubru, il-bastimenti ġew ordnati biex isalpaw lejn l-Egittu.

Il Bagno

*We offer a selection of wall and floor tiles in different sizes,
starting from €7.50 per meter.*

*We also have mirrors, bathroom cabinets, Grohe mixers
& fittings, water heaters, etc...*

*Clearance sale on various bathrooms accessories like,
shower cubicles, cabinets, mirrors & more...*

**For more information visit our showroom at
37, Main Street, Mellieħa or call us on 2152 4585 or 7986 5292**